

ਜਮਾਤ- ਨੌਵੀਂ

ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ

ਲੇਖਕ -ਡਾ: ਟੀ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਆਪੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-“ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਆਪੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ” ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਆਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਆਪੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਿਹੇ ਜਿਹੀ ਛੋਟੀ-ਵੱਡੀ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ, ਸਮੂਹਿਕ, ਦੁਨਿਆਵੀ ਜਾਂ ਰੂਹਾਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਨਿੱਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰੋਂਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ, ਕਿਸੇ ਲੋੜਵੰਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਦੀ ਆਈ ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਵਚਿੱਤਰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਸਾਧਨ ਹੈ।

ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹੌਲ ਘੁੱਟਿਆ-ਘੁੱਟਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਤਕਰਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਆਪ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁੱਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਹਰਕਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਕੇ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਹੌਲ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਹੱਸਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਹੱਸਣ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਬੰਦੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖਿੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੰਭੀਰ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਗ਼ਮ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਉਹ ਹੱਸਦੇ-ਖੇਡਦੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜੰਮਦੇ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਲ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਘੁਲਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਤੀਫ਼ੇ, ਸ਼ੇਅਰ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਫੁੱਲਝੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਅਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੱਸ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਢੰਗ ਕੱਢੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਰਸਮਾਂ, ਰੀਤਾਂ, ਮੇਲਿਆਂ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਤੁਰੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ, ਗਣਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ, ਬਾਲ-ਦਿਵਸ ਅਧਿਆਪਕ ਦਿਵਸ, ਮਾਂ ਦਿਵਸ, ਪਿਤਾ ਦਿਵਸ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਿਵਸ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦਿਵਸ ਆਦਿ ਹੋਰ ਜੁੜ ਗਏ ਹਨ।

ਪਤੀ ਦਾ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣਾ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣਾ, ਕਿਸੇ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਆਉਣਾ, ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ, ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਜਾਂ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸਭ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਜ-ਵੱਜ ਕੇ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੰਗੜੇ ਵੀ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਬੁਰੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਬੁਰੀ ਆਦਤ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਅਨਮੋਲ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਖ਼ਿਮਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ, ਖ਼ਿਮਾ ਮੰਗਣ ਨਾਲ ਵੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਨਾਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਰਹੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਬੂਲ ਕਰ ਕੇ, ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗ ਕੇ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੂਰਾ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਬੋਝ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੋਗੇ। ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਚੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਸਦਾ ਕਸੂਰ, ਭੁੱਲ ਕੇ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਉਹ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਛੱਡ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਅਸੂਲਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੇ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ 'ਮੇਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨਾ ਬੰਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਉਮੈ ਦੇ ਤਿਆਗ ਨਾਲ ਰੂਹਾਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਲੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਜੇ ਉੱਚਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਤਿਆਗ, ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਮਾਫ਼ੀਆਂ, ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ੀਆਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਸੁਣੀ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰਨਾ, ਅਹਿਸਾਨ ਕਰ ਕੇ ਭੁੱਲਣਾ, ਨੇਕੀ ਕਰ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣੀ, ਅਧੀਨਗੀ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ-ਪੱਤਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜਨਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ-ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਤਣਾਓ ਤੇ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਢੰਗ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ-ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਘਰਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਈ ਢੰਗ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਰਸਮਾਂ, ਰੀਤਾਂ, ਮੇਲਿਆਂ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਤਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ । ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਸਵਾਉਣਾ, ਗਹਿਣੇ ਖਰੀਦਣੇ, ਮਠਿਆਈਆਂ ਖਾਣੀਆਂ ਤੇ ਵੰਡਣੀਆਂ, ਗ਼ਰੀਬ-ਗ਼ਰਬੇ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਣਾ, ਧਿਆਣੀਆਂ ਪੂਜਣੀਆਂ, ਮੰਦਰਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਆਦਿ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ-ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ; ਜਿਵੇਂ-ਅਜ਼ਾਦੀ-ਦਿਵਸ, ਗਣਤੰਤਰਤਾ-ਦਿਵਸ, ਬਾਲ-ਦਿਵਸ, ਅਧਿਆਪਕ-ਦਿਵਸ, ਮਾਂ ਦਿਵਸ, ਪਿਤਾ-ਦਿਵਸ, ਮਜ਼ਦੂਰ-ਦਿਵਸ, ਧਰਤੀ-ਦਿਵਸ ਆਦਿ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਕਰ ਕੇ, ਉਸ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਸੂਰ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਾਫ਼ੀ ਨਾ ਵੀ ਮੰਗੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਢੰਗ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ, ਝੂਠ ਬੋਲਣ, ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ, ਚੁਗਲੀ ਕਰਨ, ਗੁੰਮਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ, ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ, ਗਾਲ਼ਾਂ ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ ਆਦਿ ਦੀ ਬੁਰੀ ਆਦਤ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਢੰਗ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਭਾਵਨਾ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ 'ਮੈਂ' ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਉਹ 'ਮੇਰੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ', 'ਮੇਰਾ ਕਮਰਾ, ਮੇਰੀ ਸੋਟੀ', 'ਮੇਰੀ ਚਾਹ' ਜਾਂ 'ਮੇਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ' ਦੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਹਉਮੈ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਲੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਜੇ ਉੱਚਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਖੁਸ਼ੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਹੱਸਦਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਸਣ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਆਦਤ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਗੰਭੀਰ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਔਕੜ ਸਮੇਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਗ਼ਮ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਹੱਸਦੇ-ਖੇਡਦੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹੱਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਸਣ, ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਲ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਘੁਲਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਲਤੀਫ਼ਿਆਂ, ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਤੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੁੱਲਝੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਹੱਸਦੇ-ਖੇਡਦੇ ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਬਸ ਉਸ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿੰਨੀ ਸੋਚ ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਹਉਮੈ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਕੇ, ਜਿੱਦਾਂ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਹਿਸਾਨ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ, ਨੇਕੀ ਨਾ ਚਿਤਾਰ ਕੇ, ਅਧੀਨਗੀ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ, ਮਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗ ਕੇ ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. 'ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਆਪੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ' ਲੇਖ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਡਾ: ਟੀ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਹੱਸਣ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਦੀ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈ ਕੇ ਜੀਵਨ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਸਾਡੇ ਤਿਉਹਾਰ, ਰਸਮਾਂ-ਰੀਤਾਂ, ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਮੇਲੇ ਸਾਡੇ ਵੱਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਬਣਾਏ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ-ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋ ਸਾਧਨ ਦੱਸੋ ।

ਉੱਤਰ-ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਸਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮਠਿਆਈਆਂ ਖਾਣੀਆਂ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8. 'ਮੈਂ' ਜਾਂ 'ਹਉਮੈਂ' ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਿਚ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9. ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖਿਮਾ ਕਰਨਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਪੁੰਨ ਦਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਸ਼ੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ-ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ।

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ-ਨੀਟਾ ਭਾਟੀਆ

ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਨਿਆ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ,
ਕੈਂਪ ਬਟਾਲਾ ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ।